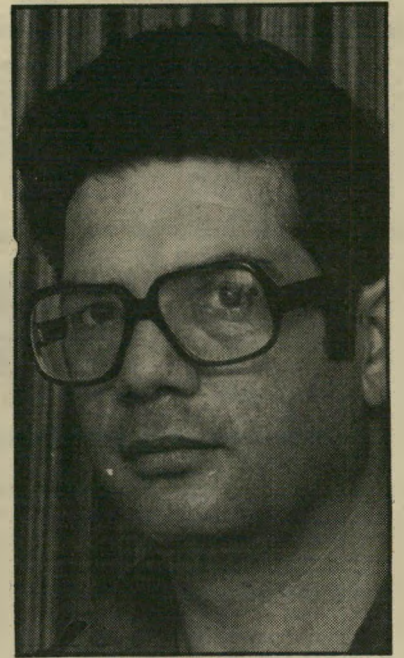

במס כולל הפחתה של שיעורי ניכוי המס במקור. כך — כאשר תיושם הרפורמה — יידרשו הסופרים לשלם 40 אחוזים, שהם התיקרה החדשה של ניכוי המס במקור. בלבד.

למיחשוב האישי של הוצאים להקטנת שיעורי ניכוי המס במקור והפחתת האוטומטית

אימריאליסט אבנר שלו: וגם זה

באמצעות המחשב מתייחס נציב מס'הכנסה כהקלה למשמעותית כשלעצמה. האשר לעניין הספורטאים, הוא מוסיף וטוען, כי מדובר בהסכם חריג שנעשה עמם לפני שנים.

ללמדך שחריגים בתחום מס'הכנסה, גם אם בטעות יסודם, אינם באים לידי תיקון על נקלה.

תקוותיו של ברעור, שנציגי האגודה ילחמו על זכויותיהם האבודות של הסופרים, נתברו לדבריו והוא החליט לפרוש מתפקידו כיו"ר הוועדה המקצועית וחבר בנהלת האגודה. טענה נוספת שהועלתה עליו, והיא שהשולם התמלוגים עבור החלפת ספרים בסיפוריות צריך להיות מנוהל על-ידי אקו"ם — גוף עצמאי המתמחה בנבנית תמלוגים עבור שירותי הזכויות יוצרים — נדחתה על-ידי חברי הוועדה המקצועית ברוב קולות. כולם היו כרעה, שיש להשאיר את הכסף בידי רשות ציבורית, דהיינו: בידר המועצה הציבורית לתרבות ואמנות, מנהל האגף לתעודת המשרד החינוך ויו"ר המועצה, אבנר שלו, שלא יצא מגדרו מרוב התלהבות לשמע הרעיון שהכסף לא יישאר תחת פיקוחו ובניהולו שלו, היה אחד התומכים הנלהבים כרעה שיש להשאיר הן את הפיקוח והן את חלוקת הכספים כפועל בידר משרד החינוך עצמו. כאחד ראית ישירה לקביעת שיעור התמלוגים ולה לוקתם נתמנתה היחידה לסיפוריות ציבוריות כי אגף התרבות, בראשה עומד ויקטור כרנעיים. ששה חודשים עברו מאז החליטה הממשלה, כ-17 בספטמבר 1986, לאמץ את מסקנות ועדת שרון מבלי שקרה דבר מעט. ההמלצה היחידה שרצה מפועל היתה הגרלת מס'הכנסה הפרס ראשיהממשלה, וגם הישג זה הושג ככל הנראה הודות לסמיכות מועד חלוקת הפרסים (אוקטובר '86) למועד פירסום מסקנות הוועדה.

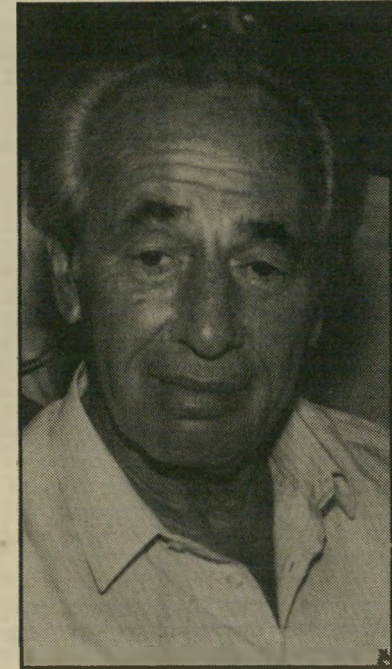
עניבת החנק מתהדרקת

חיוורם של ראשי אגודת הסופרים על פיתחי משרד החינוך ומשרד החינוך, מהם אמור היה הכסף להגיע, לא הניב פרי. הסחבת הביורוקרטית האופיינית למשרדי הממשלה חגגה, וראשי האגף דה נחרו שנוש ושוב. במהלך חלפת המכתבים והמיקורים הנושבים בין אגודת הסופרים והחינוך לתירגום לבין נציגי משרדי החינוך והחינוך התברר ככלל, שהתוספת של 800 אלף ש"ח שאמרה היתה להגיע ממשרד החינוך והחינוך בניתיים. להצטמק, שכן מאשרד החינוך הספיקה בינתים, להצטמק, שכן מאשרד החינוך שנותרה. יחס אישי, כהצטמק, לחלוקת שנותרה. כיוון שנותרו שבעה חודשים מיום פירסום המי לצות הוועדה ועד סוף שנת התקציב, טענו כאגף התקציבים, הרי שמגיע מתקציב משרד החינוך סכום של 467 אלף ש"ח בלבד (במקום 800 אלף

ש"ח), בעוד שעל משרד החינוך להקציב סכום של 234 אלף ש"ח במקום 400 אלף ש"ח שהובטחו מלכתחילה.

ואולם, טענה זו של משרד החינוך היתה רק מרכיב אחד בקומדיה. בהמשך הועלו על-ידי אנשי האוצר טענות נוספות, כמו, למשל, שהי עיכוב בהעברת הכספים נגרם בשל מחדלי אגודת הסופרים ומשרד החינוך, שלא העירו את ררישות ההקצבה לאישור ועדת הכספים של הכנסות, ועוד טענה וכהנה טענות ביורדי קראטיות מופרות שרק גרעון ריבך היה אולי מיטיב לתארן...

בינתיים הלכה עניבת החנק והתהדרקה סביב צוואר אגודת הסופרים והמכון לתירגום ספרות

משורר לעת-מצוא פרס: עיתוי לוקי

עברית. הללו התקשרו במהלך חודשי ההמתנה למימוש מסקנות הוועדה עם גורמים שונים — אגודת הסופרים התקשרה עם הוציאת הספרים "מורה ביתן" ככוננו להוציא ביחד עימה עשרה ספרים — והתחייבו בפניהם על סמך הכספים שהובטחו להם. במשרדו של עו"ד זהר, באיכות

עורבא מרה: נציג האוצר

הצד הנפגע, מתוויקים להם בקפידה, בסדר עולה של חומרה, כל עשרות המכתבים שהופנו למשרד החינוך, למשרד החינוך ולררגים גבוהים יותר, ברדישה למלא אחר ההבטחות שניתנו בזמנו.

עתירה לבג"צ: הכסף מגיע

משאל החמץ לגמרי, קמו התנגדים והגישו

ב"כ כמרס 1987 עתירה לבג"צ על אי-מילוי מסקנות ועדת המנכ"לים ועל הפרת הבטחה שלטונית, המהווה בסיס מוצק לתיביעה משפטית.

וראה זה פלא. אמנם תשובת בג"צ, נכון לכתובת שורות אלה, עדיין לא ניתנה, אולם

י"ר לפיד: אין לה מה להוסיף

בלגלי המערכת הביורוקרטית החלו נעים בפתאום. עד לרגע כתבה זו קיבל המכון לתירגום מחצית מן הסכום שהוקצב לו, דהיינו 39 אלף ש"ח, זאת במהלך המחצית השניה של חודש מרס.

משרד החינוך הפריש מצידו בתחילת אותו חודש, ימים ספורים לאחר הגשת העתירה, את הסכום המגיע עבור תשלום התמלוגים על החלפת ספרים בסיפוריות.

על השאלה, האם העתירה לבג"צ היא זו שהצליחה להזיז את הגלגלים החלודים בבטן המשרדים הממשלתיים, מגיב מר ויקטור כרנעיים בחיך אומר הכל. לדבריו, נשלחו ההמתנות לראשונים הסופרים הוציאת תמלוגים, כ-100 במספר, יום או יומיים לאחר קבלת הכסף. יתר הוצאים, כ-50 לערך, קיבלו את השיקים כשבוע ימים מאוחר יותר, דהיינו קרוב מאוד למועד פירסום הכתבה. מן המיסומד המסכם שפורסמה היחידה הכתובת ציבוריות בעקבות הסקר על השאלות הספרים שנערך על-ידיה, עולה כי 157 הסופרים המאשרים שזכו בתגמולים — אגב, מר כרנעיים אינו מוכן לנקוב בשמות הסופרים שקיבלו את התמלוגים או בשיעורם הכספי מטעמי דיסקרטיות, כדבריו — המהווים חלק צנוע למדי מכלל 400 הסופרים העברים הרשומים באגודת הסופרים וממספר נוסף של סופרים עברים שאינם חברים בה, הם אלה שכותבים ספרות יפה (פרוזה ומחזות למבוגרים, שירה, מסות ספרותיות וספרות ילדים ונוער).

מודעות חר'פעמיות

היות והקטיגוריות הללו מקיפות את מרבית ציבור הסופרים בארץ, נשאלת השאלה מדוע יחסה הנהגים משתלם התמלוגים נמוך יחסית. אחת ההשערות שניתן להעלות כמענה לשאלה זו היא האפשרות, שלא כל ציבור הסופרים מודע להטבת התמלוגים. ואמנם, כדי להיראות מנות בין הוצאים לקבלתם צריך היית, בראש ובראשונה, לאתר את המודעות החד-פעמיות שפירסם משרד החינוך במספר עיתונים וימיים 9 בנובמבר 1986. אם שפר מודע ונמנית בין חבורי האוצר, הסופרים, אחר זו שלחנה אליו חוזר בנושא זה. לאחד מכן, נדרשת לשלוח את פרטיך המזהים בצירוף רשימת הספרים שפירסמת ואישור ממס'הכנסה ליחידה לסיפוריות. אם איחרת במישלוח הפרטים והאישורים או אם כול הנושא לכל הגיע לידעתך, הרי ההפסד כולו שלך ולא שנותר בידך לעשות הוא לחכות לשנה הבאה.

מרים רצאבי, עוזרתו של ויקטור כרנעיים ומי שהייתה אחראית על עריכת המדיגם ועיבוד

נתוני הסקר במחשב, יודעת לספר שעד היום מגיעות אליה פניות של סופרים שהזכאות לקבלת התמלוגים הגיעה לידעתם באיחור. כל שיש בידה לעשות הוא להשיב את פניהם ריקם. אמות-המידה לחלוקת התמלוגים נקבעו לא רק על-פי חלוקת הקטגוריות הספריות אלא גם על-פי היסוקר להטיגוריות הספריות. מימצאי הסקר שנערך בקרב 18 סיפוריות ציבוריות שנבחרו כמדיגם מייצג מבין 1,000 סיפוריות הפועלות בצורה היישוב שפונים בארץ גילו, כי מתוך 96 אלף השאלות שפורסמו כפרים שנעשו במהלך שנת 1986, 73 אלף היו השאלות לילדים 18 אלף בלבד השאלות למבוגרים. מכאן יוצא שהנהגים העיקריים מן התמלוגים הם סופרי הילדים. אלה עשויים לקבל עד 15 אלף ש"ח השנה. עיוות נוסף שנגרם בשל מיעוט הזוכים המאשרים קיבלו השנה הסופרים בני-המזל שהגישו את כל הניירת הדורשה בזמן, ואשר סיפריהם נהנים מביקוש גדול בסיפוריות סכומים של עד 15 אלף ש"ח לאיש; כלומר, הרבה מעבר לתיקרה של 6,000 ש"ח לאיש שנקבעה תחילה. וזאת, על חשבונם של עמיתיהם שלא הגישו את הסיכונים בזמן ולפיכך לא קיבלו אגורה. אפילו ראשי אגודת הסופרים הודו בעוול הגדול שנגרם לציבור הסופרים בשל מחדל זה. שאר הסופרים, אלה שייאלצו להסתפק בנתח זעום יותר מן העוגה, ישקלו אולי את האפשרות של הפיכת מקצועם לעסק כלכלי משגשג יותר על-ידי כתיבה לקהל ילדים ונוער, המהווה את חלק הארי מבין כלל מחליפי הספרים בסיפוריות.

אהוד כרעור, למשל, כבר החל בפעולה ממי שית בכיוון זה. בימים אלה הוא שוקד, בנוסף על כתיבת רומאן חדש, גם על קיבוץ מתכונני בישוב המיועדים לעצלנים ולבשלים בגיל הילדות. בנו עוזר לו בליקוט החומר כאשר כל צורת ההתייחסות לספר, שביום מן הימים יראה אור, היא כאל שעשועו האישי.

הוועדה הפאריטטית שהוקמה לצורך פיקוח וקביעת נהלי תיפעול לשיטת התמלוגים, בראשות אבנר שלו ושולמית לפיד ובהשתתפות נציגי (המשך בעמוד 30)

תפוצת ספרים

בישראל

בישראל רואים אור 9 מיליון עותקים בשנה. לכ-4,000 ספרים. כך קובעת הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה. בסקר על ספרים בישראל לשנת 5-1984.

הסקר קובע כי מכלל 9 מיליון העותקים היו:

- 84.5 אחוז בעברית
- 8 אחוז באנגלית
- 3 אחוז בערבית
- 4.5 אחוז בשפות אחרות

הסקר מראה עוד, כי 36 אחוז מכלל הספרים הם ספרים שהלישכה מכנה "ספרות ישירה" (כולל שליש סיפורי ילדים). 13 אחוז בתחום היהדות (תנ"ך, תלמוד, סידורי תפילה, הגדות, סיפורי רבנית וכי"ב), 17 אחוז במדעי הרוח וכמחצית מאלה (8 אחוז) הם סיפורי היסטוריה.

מיספר הספרים הרואים אור בישראל מדי שנה בעשור האחרון הוא 4,100 - 4,400. בהם 68 אחוז סיפורי מקור בעברית.

מימצא מעניין אחר העולה מהסקר: הממוצע לכל ספר הוא 2,600 עותקים. ממצע גבוה יחסית נרשם בתחום ה"מישחקים והספורים" (כ-9,600). גיאורג'יה כללית (6,600). בלשנות ולשון (כ-4,800). סיפורי תפילה (4,000). סיפורי תנ"ך (3,900). אנוניקלופדיית (1,900).

בתדפוסות חוזרות היה ממוצע העותקים ל"ספר גבוה לספר במהדורה הראשונה (כלומר, שזו לו הפעם הבכורה ו- הוא יוצא במספר הדפסות עקב הדי-1,900) - 2,800 עותקים בכריכה קשה ו-3,300 בכריכה רכה.

מספר המו"לים הגדולים (שהוציאו לאור 51 ספרים ויותר) הוא בין 18 ל-20, וסיפריהם מהווים כ-53 אחוז מכלל הספרים היוצאים לאור בישראל. מיספר ההוצאות לאור שהיו פעילות 5-1984: 182.